

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 14. De indulgentiis, quoad earu[m] acquisitione[m],

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

non potest; vel valet sine limitatione temporis: perpetuaque est. Sic D. Anton. *in i. par. tit. 10 cap. 3 § 4.* quando indulgentia datur omnibus visitantibus certum locum, certo die intra annum, eam permanere donec reuocetur a Papa, vel ab alio auctoritate ipsius, sufficienter ad id munito. Quod tamen intelligendum est cum hac exceptione: nisi in contrarium regula Cancellaria fuerit: qua Sedes Apostolica declarauerit limitaueritque verba. Nam, vt Suarez *notat loco cit.* secundum talem declarationem & limitationem Papa censendus est loqui, si loquatur abique alia speciali declaratione.

Vnde notandum est quod Nauarr. *in cit. comment. notab. 9. num. 8. & 9.* habet ex regula 57. & 59. Cancellaria, indulgentiam pro certis diebus cuiuslibet anni futuri concessam, restringendam esse ad viginti annos: & concessam alicui Ecclesie vel capellae tacita alia qualibet parua eidem concessa, nihil valere. Item si indulgentia petatur simpliciter pro festo, vel festis loci pii, & Papa concesserit per (fiat) tantummodo ceteri concessos tres annos si Ecclesia fuerit Cathedralis, vel insignis Collegiata, aut solenne monasterium: altoqui duos annos, & duas quadragenas. Sin concesserit per (fiat vt petitur) Cathedrali, Collegiata, & monasterio, quatuor: aliis vero, tres annos concessos videt.

Quod attinet ad cessationem indulgentiae concessae: ea contingit maxime per reuocationem, factam siue ab eo qui concessit, siue ab ipsius successore tanquam eo qui mortaliter est idem, ac multo magis ab ipsius Superiore. De qua re satis constat ex communi Ecclesiae vfu, qua reuocari videmus indulgentias gramin benedictis & aliis similibus rebus attributas. Constat etiam ex Extrauag. communi Quemadmodum, De poenitent. & remissionibus per quam durante Iubilz, omnes aliae indulgentiae vbique cessant. Atque de eadem auctores inter se consentire, Suarez *notat in citata scilicet. 2. num. 5.* Consequenter inquirens, An pro arbitrio, & abique causa talis reuocatio fieri possit.

Statuit autem posse, tum valde, tum etiam licite: quia indulgentia ab initio fuit beneficium gratuitum, quod potuit libere, & sine alia causa licite negari, tanquam dependens ex sola concedentis voluntate. Quare potest quoque libere non conferri pro tempore futuro: quod idem est ac reuocari. Patet consecutio: quia per concessionem indulgentiae perpetua nullum ius acquiritur illi cui conceditur; quandoquidem ea non obstat, quin talis indulgentia maneat in ratione eiusdem gratiae pendens ex voluntate concedentis. Vnde nulla ei fit iniuria, si tali fauore pro arbitrio priuetur. Quamquam ex alio capite potest reuocatio illicita esse: vt si generet scandalum, eo quod sit signum odij: vel si concedens promiserit se non reuocaturum; vel si ea creditur valde fructuosa animabus, nocuumtum viliu afferre: quia contra charitatem & officium boni pastoris tunc ageret.

Communis autem Doctorum sententia est (quod Suarez notinatis aliquot ex eis notat *in sequenti num. 8.*) Indulgentiam non extingui reuocatione, donec haec peruenit ad notitiam eorum qui illa gaudebant. Eam enim esse intentionem summi Pontificis valde probabile est: cum alioqui contingeret multos fideles facere opera ad indulgentiam requisita, & fraudari fructu illius, sine sua culpa; quod credibile non est Papam intendere. Vnde inferitur pro praxi quod idem auctor habet *in sequenti num. 9.* Si quis bona fide peccata referuata ritè confessus esset, & absolutus ab eis, in virtute Indulsi concessi in ordine ad indulgentiam illam quam reuocatum esse inuincibiliter ignorat: inferitur inquam, talem confessionem posse ceteri validam, taliterque absolutum manere liberum: etiam à censuris atque ab onere comparandi coram Superiore. Eam enim mentem esse Papae credibile est: cum aliud, & periculosum sit, & valde onerosum.

Ceterum haec de reuocatione dicta, dicenda pariter esse de indulgentiae suspensione Suarez bene monet *in fine sequenti num. decimi:* quia suspensio indulgentiae est reuocatio quaedam illius ad tempus, quo elapso ipsa restituitur. Cum autem in dubio interrogamur super reuocatione, aut suspensione indulgentiarum, aut facultatum quae simul cum eis plerumque conceduntur: puta committendi vota, vel dispe-

fandi in eis, vel componendi de male acquisitis, quorum veri dominus ignoratur, vel eligendi Confessarium qui absoluat à casibus referuatis, vel edendi oua, aut lacticia in Quadragesima: vel celebrandi super altare portatile, vel dicendi hoc aut illud officium: tunc, inquam debemus attentè legere, & expendere literas Apostolicas, illam de qua agitur reuocationem continentis: sicque ex eis iudicium ferre ea ratione qua fert Nauarrus *in sepe memorato comment. de indulgent. notab. 24. 25. 26. 27. 28. 29. & 33.* Cuius doctrina in tali difficultate magnam lucem adfert, vt & alia quam habet Suarez *tom. 4. disput. 56. fere per totam;* in quibus breuitatis studio non immeritum praesertim cum talium literarum interpretatio doctrinam eminentem requirit: ideoque cōsulcius sit simplices Confessarios, quorum institutionem habemus propositam, ad Doctores pro illarum intelligentia recurrere: quam id per se conari, quod impar esse ipsorum viribus facile contingit.

Supereff monendum durationi indulgentiae non obitare quod cesset causa propter quam concessa est. Nam si causa temporalis sufficiens fuit ad indulgentiam concedendam pro aliquo spatio temporis: haec toto eo tempore manet, quamuis causa non duret tamdiu. Sic enim pro dedicatione Ecclesiae quae in vno die fit, dari potest indulgentia lucranda intra totum anni spatium: De qua re Suarez in fine memorati tom. quarti.

CAPVT VLTIMVM.

De indulgentiis, quoad earum acquisitionem.

S V M M A R I V M.

- 166 Requisite ad indulgentiae acquisitionem sunt potestas, causa iusta concedendi, atque capacitas acquirendi.
- 167 Ad validitatem indulgentiarum non requiritur literas expediri de illarum concessione.
- 168 Solus existens in statu gratiae, capax est indulgentiarum.
- 169 Probabile est existentem in peccato mortali quo tempore lucranda est indulgentia, etiam si faciat opera praescripta, nec tunc, nec postea diuinae gratiae restitutum eam lucrari.
- 170 Cum nemo sciat an sit in statu gratiae, quomodo possit ob lucranda indulgentiam se existimare liberum à satisfactione per Confessarium sibi imposta.
- 171 Ad acquisitionem indulgentiae, quando necessaria sit confessio Sacramentalis acti facta.
- 172 Quando sufficit illius propositum, etiam si indulgentia concessa sit, vere poenitentibus & confessis.
- 173 Qualis confessio, & quando facienda sit ad lucranda indulgentiam confessis concessam.
- 174 Quomodo satisfactio requiritur ad acquirendam indulgentiam.
- 175 Quis sum concedatur indulgentia, si ad eam acquirendam opus sit satisfactione.
- 176 Ad acquirendam indulgentiam necessaria est executio py operis, propter quod concessa est.
- 177 Non sufficit ad id voluntas exequendi: neque executio partis, ne quidem ad partem indulgentiae acquirendam; neque impedimentum in eo excusatum.
- 178 Non ante perfectum totum opus impostum, acquiritur indulgentia.
- 179 Rationes dubitandi, an necessarium sit totum perfici in statu gratiae.
- 180 Resolutio dubij, sufficere posse vltimam partem fieri in statu gratiae.
- 181 Solutio allatorum in contrarium.
- 182 Facultates simul cum indulgentia concessas, sine ea acquiri, etiam in peccato mortali, non repugnat.
- 183 Qui indulgentiam consequi vult, debet per seipsum implere opus pro ea acquirenda impostum, nisi per alium implere posse sit expressum.
- 184 Implendum est secundum formam in confessione praescriptam.
- 185 Exceptio, ex quadam aequitate, & tacita intentione indulgentis.
- 186 Ad indulgentiam consequendam impostum exhortando; non precipiendo.

- 187 Præstandum ad indulgentiam aquirendam, cum imponitur opus indeterminatum.
- 188 Peccans implendo opus impostum, quando impediatur indulgentiam aquirere.
- 189 Relaxatio penarum per indulgentiam extenditur ad penas, tam peccatorum quæ concessionem illius præcesserunt, quam quæ secuta sunt.
- 190 Idque etiam si quis hæc commiserit ex certa spe consequendæ indulgentiæ.
- 191 Relaxatio penæ peccatis anterioribus debita, quæ sita per indulgentiam, non amittitur ob relapsum in peccatum mortale.
- 192 Indulgentias acquirere possunt tantum qui sunt in statu gratiæ: de quorum numero sunt qui detinentur in purgatorio.
- 193 Inferior Papa non potest indulgentiam pro defunctis concedere: & quid sit papam id posse per modum suffragij.
- 194 Quando proficit defunctis indulgentia.
- 195 Prodest illis, etiam si is qui opus impostum exequitur sit in statu peccati mortalis.
- 196 Pro bonis quæ defunctus gessit adhuc viuens, potest ei concedi indulgentia.
- 197 Indulgentiam lucratur, etiam in articulo mortis expedit habere animum satisfaciendi Deo.
- 198 Ob quæsitam defuncto indulgentiam, non sunt omittenda Ecclesiastica suffragia pro eo faciendæ, & cur.
- 199 Superior capax est acquirendæ indulgentiæ, quam concedit.

PRIMA QVÆSTIO.

Quenam requirantur ad indulgentiarum acquisitionem.

166. **P**RO huius explicatione dicendum est: constare ex definitione Leonis decimi in bulla de indulgentiæ edita anno 1518. ex parte quidem concedentis, requiri potestatem clauium Ecclesiæ à Christo institutarum ad regnum cælorum fidelibus suis aperiendum, tollendo ab eis impedimenta ingrediendi in illud: ex parte vero indulgentiæ ipsam concedi ob rationabilem causam; ac demum ex parte acquirentis ipsam esse in gratia: siue ut memoratus Pontifex loquitur, fidelem esse qui charitate iungente membrum sit Christi. Quod est, ut dici solet, ad acquirendam indulgentiam requiritur auctoritatem in concedente, pietatem in opere, & habilitatem in acquirente.

167. Atque de duobus prioribus requisitis nihil aliud superest addendum ad antedicta, quam non esse necessarium ad validitatem indulgentiarum, literas de earum confessione expediri ab habente concedendi facultatem: etiam si id conducatur ad probationem eiusdem confessionis. Nam voluntas concedendi, quæ ipsi confessioni vim tribuit, non tantum scripto, sed etiam verbo, & alio signo externo sufficienter exprimi potest. Vnde ex Nauarro in comment. de indulg. not. ab. 31. num. 45. Religiosi qui sub virtute obedientiæ, & interminatione maledictionis æternæ in Clem. 1. Si. de privileg. prohibentur prædicare indulgentias indiscretas, secus facientes non peccant: præsertim mortaliter, quantumcumque de literis confessionis earum nihil cognoscant, dummodo verè concessas esse ab eo qui potuit aliunde sciant, aut certè probabilibus argumentis id credant: quandoquidem aliqui damnandi essent peccati mortalis. Concionatores qui existentes in suggestu, rogantur per scedulam; ut indulgentias, sibi alioqui ignotas, publicent, hoc vel illo tempore, aut loco quærendas id quod durum videri merito ait Nauarrus. posito quod id faciant sine contemptu dictæ prohibitionis, ac sine temeritate: iudicis probabilibus credendo veras ne mentitas esse tales indulgentias.

168. Circa tertium, requisitum notandum est primo; ipsum probari adhuc per Extr. aug. 1. De peniten. & remiss. prout Nauarr. ostendit in eodem comment. not. ab. 17. num. 1. itemque ex cap. Legatur 24. quæst. 2. ac ex inde sumpta regula iuris in 6. peccati venia non datur nisi correcto: Præterea ex eo inferri illud, quod communiter esse à Canonistis receptum ait Nauarr. in seq. num. 2. Indulgentiam nimirum, nihil prodesse existentibus in peccato mortali: ne quidem (ut contra Sylvestrum addit ibidem Nauarr.) pro eo tempore quo postea fuerint in statu gratiæ; quia secundum memoratas Extravagantes thesaurus meritorum Christi, & Sanctorum, dispensandus

est tantum vere penitentibus: siue, quod idem est, & habet bulla Leonis decimi antedicta, fidelibus qui charitate iungente membra Christi sunt: quales certum est non esse eos qui mortali culpâ inficiuntur.

Vnde qui in tali statu fuerint, quo tempore lucranda sunt indulgentiæ, neque tunc neque postea vi earum acquirunt relaxationem penarum peccatis suis debitaram. Cuius contrarium sentit quidem cum Sylvestro Henriquez in sua summa lib. 7. cap. 9. §. 3. sed ipsa est minus tutum quam aliud: ideoque illi postponendum in ordine ad vsum acquirendi indulgentias; quarum thesaurus solis amicis Dei aperitur, ut memorata Summoiorum Pontificum constitutiones declarant. Alijs enim clausus manet tanquam iis qui maculati peccato mortali, non temporali penæ, quæ per indulgentiam tollitur, sed æternæ sunt obnoxij. Itaque tenendum est quod Nauarr. ipse exprimit in eod. comment. not. ab. 19. sub finem: eos qui benedictioni Episcopali interfunt, vel orationes quarum pronuntiatoribus conceduntur indulgentiæ, recitant, vel alia opera imposta pro consequendis aliquibus indulgentijs exequuntur: nullam nec minimam indulgentiam consequi, nisi vel se à postrema confessione rite facta, mundos à peccato mortali seruauerint, vel magna cura perfectam eorum quæ postea peccant, contritionem ante habuerint qua omnia & singula peccata mortalia ita displiceant, ob amorem Dei principaliter, ut ad nullum bonum quærendum vel malum vitandum velint ea dento admittere; neque sufficienti aliquantulum memoriam, & aliquantulum dolorem eorum præconspere.

Dubitarit autem aliquis si ad indulgentiam consequendâ oporteat esse in statu gratiæ, cum nemo sciat an amore vel odio dignus sit, ex Ecclesiasticis nono cap. quomodo vnquam turba conscientia possit omitti penitentia iniuncta, propter acquisitionem æquipollentem illi indulgentiam: Cui dubitationi Nauarr. not. ab. 31. num. 43. occurrit inquiring, ad exculpationem à peccato transgressionis præcepti de implenda penitentia sufficere, quod quis probabiliter credit se confectum indulgentiam: etiam si id non sufficiat ad percipiendum indulgentiæ fructum; nempe remissionem penæ pro peccatis luende in purgatorio; sicut Eucharistiæ sumptio in Paschate, illum qui credit probabiliter se esse in statu gratiæ, liberat à peccato transgressionis præcepti Ecclesiastici dati de eadem sumptione: sed si ille reuera sit in statu peccati mortalis, ea non profert in ipso salutare suos fructus, ex cap. Quorundam de consecr. dist. 2. subiungit idem author in sequent. num. 44. quod diligenter est memoriæ commendandum, vnanimi Theologorum & Canonistarum omnium consensu, dandum esse consilium, ne quis ob indulgentias cesset à penitentiarum operibus: non modo ob præfatam incertitudinem, sed etiam ob remedium quod illa adferunt aduersus peccata futura, & ob satisfactio nis indulgentiam, qua plerumque maiore laboramus quam existimemus.

SECUNDA QVÆSTIO.

An ad indulgentiam aquirendam, actualis confessio peccatorum commitari debeat contritionem, quæ peccator iam restitutus est diuina gratia.

Hic Nauarr. in comment. de indulg. not. ab. 18. rectè satisficit per sequentia documenta maxime notanda pro praxi.

Primum est. Papam cum possit indulgentiam concedere cõtritis nondum actu confessis, præsumendum esse, quod ea ratione concedat, si mentionem confessionis non faciat expresse Ratio est, quia confessio non requiritur iure diuino ad indulgentiæ acquisitionem, sicut cõtritio, quæ medium est de se necessarium ad iustificacionem peccatoris: sed iure tantum humano, ideoque non sit necesse hanc sicut illam subintelligi, quando expressa non est à Papa.

Secundum est. Si Papa facit expressam mentionem confessionis: ut concedendo indulgentiam verè penitentibus, & confessis, præsumi verè, mentem eius esse ut ad talis indulgentiæ acquisitionem; præcedat cum contritione confessio de peccatis actu facta. In confirmationem Nauarr. adfert tum aliam, tum quod dispositio copulata, qualis est facta verè penitentibus & confessis, exigat vtriusque partis veritatem

neque

neque ille qui tantummodo habet propositum confitendi, possit verè dici confessus. Tum etiam quod in dubio, non sit à verborum proprietate recedendum: ut recederetur intelligendo nomine confessi, eum qui habet propositum confitendi: præsertim ubi is distinguitur à conerito: qui nequit talis esse absque proposito confitendi, iuxta ante tradita lib. 5. cap. 5. sect. 4. Tum demum quod forma præscripta ad indulgentiarum acquisitionem sit seruanda. Papa autem sufficienti se declarare se actualem confessionem præscribere, cum dicit se indulgentiam dare verè penitentibus, & confessis.

Tertium est, quo præcedens temperatur, illum indulgentiam penitentibus & confessis concessam acquisitionem, qui contritus confiteri voluit, quidem, sed non potuit ob Confessorij defectum, vel ob ægritudinem, vel ob excommunicationem, aliamve legitimam causam. Quod si similiter dici potest de eo qui probabiliter facti vel iuris ignorantia, se legitime confessum esse putat, cum non sit, ob aliquam causam ipsi occultam. Ratio esse potest: quod concedens meritò existimetur fuisse ea mente, ut exigeret confessionem quatenus in cuiusque potestate est eam facere.

Quartum est, Non esse necessariam, nisi Bulla concessionis aliud exprimat, ut generalem confessionem omnium suorum peccatorum faciat ille cui contrito & confessio conceditur plenaria indulgentia, sed sufficere ut confiteatur ea mortalia quæ nunquam fuit ante confessus. Similiter nec necessarium esse confessionem fieri eo die vel tempore quo lucranda est indulgentia; sed sufficere ut post vltimam confessionem, nullam admiserit peccatum mortale, nec recorderet alicuius non iam detecti in confessione. Ita ex glossa magna ad Exir auag. communem De penitent. & remission. habet Nauarr. in sequen. n. 17. & 18. Rationemque addit, quod intentio Papæ non videtur esse obligandi que inquam ad confitendum iterum peccata quæ semel legitime confessus est, vel probabiliter credit se legitime confessum esse: præsertim cum talis obligatio nullo humano præcepto possit imponi: ut habitum est in lib. 6. cap. 4. parte posteriore dubio 2.

Quintum est, quod in miscell. 95. de orat. idem Nauarr. habet: melius esse confiteri ante eleemosynas, orationes, & ieiunia imponi solita ad acquirendam indulgentiam in forma Iubilæi concessam: quam postea confiteri. Nam Sacramentalis confessio est vnum de præcipuis mediis acquirendi statum gratiæ. In quo statum facta bona, sunt Deo gratiosa, & ex consequente commo datiora ad obtinendam ab eo illud cuius gratia Iubilæum conceditur. Quod etsi ita sit, ille tamen, qui differt confessionem vsque ad mane Dominicæ in qua communicare debet, indulgentiam ipsam acquiri (ut idem resoluunt) si cætera omnia per Bullam requisita impleuerit: quia cū in eo casu confessio iubeatur, non ob ipsam principaliter, sed ob Eucharistiam, cuius sumptioni præmittenda est de præcepto, ut constat ex Concil. Trident. sess. 13. cap. 7. satis seruatur bullæ ordine in quoad confessionem, qui illam facit ante communionem tempore apto sumendam.

QVÆSTIO III.

An ad acquirendam indulgentiam præter contritionem & confessionem satisfactio requiratur.

Hanc tractans Nauarr. in comment. de indulgent. no. tab. 21. non damnat quidem eos qui partem negantem sequuntur: eo quod ut suffragia vnius fidelis profint alteri sufficiat ambos membra esse vnius corporis coniuncta per charitatem: nihilominus tamen cum Caiet. in rom. 1. opuscul. tract. 10. qu. 1. partem affirmantem tenendam censet: ut non modo tutiorem sed etiam ut magis rationi conformem. Partem enim rationabile videtur ut ei qui non vult neque quantum potest curat pro se satisfacere, subueniatur de thesauro Ecclesiæ; cum penitens grauissimis Purgatorij pœnis obnoxius perinde habeat se ad eum thesaurum, ac debite pœne grauissimorum cruciatuum ad pecuniam ærarj publici vel amicorum labores, quibus potest ab eadem pœna redimi. At si quis pecuniosus, & corpus ad labores habens aprum, nollet suam pecuniã, nec suo labore ab illis cruciatibus se redimere, sed ex æratio publico sibi succurri peteret, aut omnem laborem ad se liberandam necessariam subiri ab ami-

co veller, meritò irrationabilis existimaretur. Quare similiter videri debet is qui ex thesauro Ecclesiæ velit laboribus Christi & Sanctorum pro suis peccatis satisfacere, nolique illud quod potest ad id de suo conferre. Vnde apparet ad indulgentiam acquirendam meritò censeri, opus esse vti in pœnia à Confessario pro peccatis perpetratis penitentia acceptetur, aut propositum firmum concipiatur agendi penitentiam quantum oportet ad satisfaciendum Deo pro suis peccatis. Et certè Christus suis satisfactionibus non iuuaret torpentem, ac sibi met subuenire negligentem: prout satis indicant verba ipsius Matth. 24. Vigilare quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Nec sanè Papa præsumendus est, eas velle tali dispensare: cum iuxta cap. Super literis. Descriptis. Vicarius, & delegatus alicuius, non debeat facere id quod principalis non faceret. Neque satis firmum est fundamentum quod pro parte negante aliatum est: quia dum vnus alteri præstat aliquod suffragium, constat de ipsius intentione quod velit illud ei applicare. Chastus autem & Sancti non videntur habuisse intentionem communicandi suas satisfactiones omnibus indifferenter qui in statu gratiæ essent, indigentes, sed tantum iis qui quod in se est, alioqui facerent.

At queret aliquis cum nemo fere sit, quin si velit possit pro suis peccatis satisfacere, & satisfaciens nihil opus habeat indulgentiã, quorsum ergo hæc concedatur. Ad quod respondendum est; quia nisi ad indulgentiam acquirendam necessarium sit habere verum propositum satisfaciendi pro suis peccatis, id tamen non impedire quominus illius acquisitionis finis, sit effectus liberandi ab obligatione satisfaciendi: quia sufficit (ut monet Nauarr. sub finem cit. notabilis 21.) prædictum propositum conditionale esse: nempe satisfaciendi, si non contingat per indulgentias à tali onere lenari. Porro illis acquisitionis nihil est opus id ipsum propositum habere, cum sublata sit obligatio illius exequendi, satisfaciendi: quia sufficiens facta ex thesauro Ecclesiæ, tanquam pecuniã, cuius debitores eramus, soluta ex æratio publico. Quamquam secundum probabiliorum sententiam, prout rationes antè propositæ ostendunt, ad earum acquisitionem, debuimus velle & conari, nunc ieiunium nunc precibus nunc eleemosynis, & aliis operibus ac laboribus pjs, redimere pœnas peccatis nostris debitas, alioqui in purgatorio luendas. Hoc enim est habere verum propositum satisfaciendi: puta coniunctum cum conatu mandandi illud executioni.

QVÆSTIO IV.

An præter supra dicta ad acquisitionem indulgentiarum aliquid aliud requiratur.

Ad hanc respondendum est, requiri executionem operis pjs sub conditione cuius subeundi ad Dei gloriam & proximi vtilitatem, indulgentia datur. Nam ostensum est in præced. cap. 12. ad valide concedendam indulgentiam, tale opus tanquam rationabilem causam concessionis, debere interuenire; vnde meritò censetur concessa esse sub hac conditione, si id ipsum opus impleatur: si vero non impleto, illa non obtineatur. ut nec quodcumque aliud sub conditione datum acquiritur eã non impleto. Ita expressit palud. in 4. distinct. 20. quæst. 4. art. 3. principali. conclus. 2. in quibus non impleto conditionem indulgentias non prodesse: circa quod obseruanda sunt hæc documenta pro praxi.

Primum est sumptum ex D. Antonino 1. par. tit. 10. cap. 3. §. 4. sub finem, cum ad acquirendam indulgentiam oporteat implere opus quod mandatur: non sufficere partem operis implere ad partem indulgentiæ acquirendam, sed solummodo toto impleto, totam eam acquiri, alias nihil; vnde si quis ex forma indulgentiæ teneatur certis diebus ieiunare, nec ieiunare omnibus, non assequitur indulgentiam ipsam, neque eius partem, etiam si ieiunauerit aliquot ex illis diebus. Item si visitare debeat quatuor Ecclesias intra quindecim dies, & visitet tantum tres vel solum visitet intra viginem dies, nec totam indulgentiam, nec illius partem acquirat. Quod quidem Nauarr. in comm. de indulg. notat ab 19. nu. 4. ex Richardo. Palud. Maiore & ipso D. Antonino; addit procedere, etiam si paupertas vel inopia vel aliquid quodcumque legitimum impedimentum obtiterit: nisi in confessione contractatum expresse contineatur: ut cum in Exir au. communi

Vnigenitus. De penit. & remiss. versu Adiciētes, exprimitur eos qui in anno Iubilæi consequendæ indulgentiæ causa iter ad eundem Romam arripuit, & legitime impediti vel morte præventi eo peruenire, vel eo peruenientes Ecclesiarum præstitutas visitationes facere nequiverunt, eandem consequi. Quæ expressio ne superflua esse censeatur, supponit non fuisse alioqui consecuturos indulgentiam, illos qui non perfecissent totum opus pro ea acquirenda iniunctum.

178. Secundum documentum est: immediata post, & non ante impletionem totius operis impositi acquiri indulgentiam Hoc Nauarr. in eod. comment. notab. 32. num. 49. probat: quia dispositio conditionalis post impletam conditionem statim sortitur effectum, & non ante, iuxta cap. Si pro te, de re script. in 6. Cui documento conforme est quod in citata concl. 2. habet Palud. Si daretur indulgentia omnibus crucem sumentibus, eo ipso quod quis illam sumeret, etiam si plus non faceret, illam lucraretur: sed si dicatur transire tantibus, non obtinet ante quam sit ultra: fin autem dicatur cunctibus consequitur in via: & sic de aliis.

179. Tertium documentum est. Ad acquirendam quamcumque indulgentiam vile esse & sanctum, conari ut omnes actus præscripti in concessionis formula, perficiantur in statu gratiæ. Id quod de se notum est; sed an simpliciter necessarium sit versatur in controuersia: de qua plures rationes in utramque partem Nauarr. habet in eod. comment. notab. 19. num. 9. & aliquot sequentibus. Atque partis affirmantis fundamentum Caiet. qui illam sequitur in tom. 1. opusculi tract. 10. quæst. 2. & tract. 15. cap. 9. constituit; tum in eo, quod opus factum in peccato mortali non sit accommodatum medium applicationis meritum Christi faciendæ ipsius membris viuus: tum in eo quod consuetæ Ecclesiæ forma concedendi indulgentias: expressa, aut certe subintelligenda, contineat indulgentiam dari vere penitentibus, qui visitauerint, vel de detinuit, vel recitauerint, &c. Id quod indicat tale opus iniunctum debere fieri per vere penitentem; & ideo existentem in statu gratiæ: quamuis necessarium non sit in tali statu fuisse, dum indulgentia ipsa concederetur, nisi esset eodem tempore acquirenda; ut cum datur indulgentia suscipientibus benedictionem Episcopalem.

Partis verò negantis D. Anton. (eam sequens, in 1. part. sit. 10. cap. 3. §. 5. dub. 6. fundamentum ponit in eo, quod penitentia à Confessario iniuncta, impletur in peccato mortali, valeat ad penæ ablationem, cum ab eodem peccato resurrexerit: ita ut eam iterare non sit opus. Videtur enim pari quoque ratione illud quod in statu peccati factum est ad lucrandam indulgentiam; facienti, in statu gratiæ postea existentis, prodesse ad penæ remissionem quæ conceditur per ipsam indulgentiam.

180. Cæterum Nauarr. loco cit. num. 19. vers. 10. bene totam difficultatem minuunt iniqui indulgentiam lucriferi ab eo qui est in bono statu eo tempore quo est acquirenda; etiam si omnes actiones & conditiones ad illam acquirendam requisitæ, non impleantur in statu gratiæ, dummodo impleantur bene moraliter; id est, seruatis omnibus circumstantiis debitis (ita scilicet ut nullam peccati, ne quidem venialis rationem induant iuxta tradita ab eod. Nauarr. notab. 32. num. 45.) & vltima eorum pars, quæ est proxima causa acquisitionis indulgentiæ, fiat in ipso statu gratiæ. Nam cum possit indulgentia malis concedi, quam lucentur restituti in bono statu: idignum sanè est prudentiæ Summi Ecclesiæ præsidis, ut intentio ipsius in operibus pro consequenda indulgentia imponendis, non excludat à tanto beneficio exequentes in statu peccati aliquam eorumdem operum partem; præsertim quando executio talis est; quæ longum tempus requirat: quando quidem notum est in tantâ tamque variâ multitudine hominum, quibus Iubilæa proponuntur, paucos esse ob carnis fragilitatem, & liberæ voluntatis inconstantiam, qui inter tot occasiones se diu conseruent à lapsu in peccatum mortale: aut in illud lapsi facile, statimque resurgant. Itaque ut quis lucraret indulgentiam anni Iubilæi, non est necesse, inquit Nauarr. in prius cit. num. 19. vers. 11. toto tempore quo Romam iter facit, & quo in ea vrbe visitandis Ecclesijs operam dat, semper esse in statu gratiæ, dummodo (vi idem expressi sum in præced. ver. 10. tum in seq. nu. 22.) vltimam visitationum præscriptarum, qua talis indulgentia ipso iure acquir-

ritur, faciat in statu gratiæ. Sic etiam ad lucrandas indulgentias, quæ in forma Iubilæi dari solent contritis & confessis qui ieiunant feria quarta, sexta, & sabbatho, quique preces in certis Ecclesijs suderint, & sequenti die Dominico Eucharistiam sumpserint, satis est in gratia esse, ante quam tunc ipsa Eucharistia sumatur.

Ex priori autem fundamento Caietani, tantum euincitur opera imposita ad acquirendam indulgentiam, debere saltem moraliter bene fieri: eorumque perfectionem vltimam per quam illa est statim acquirenda, fieri debere in statu gratiæ. Non esse verò negandum, quin talia opera seruire possint ad integrandam causam concedendi indulgentiam, patet ex eo, quod seruiant de congruo ad obtinendam à Deo condonationem culpæ, iuxta S. Thomam communiter receptum teste Nauarr. sub finem cit. num. 19. Quod & confirmatur per doctrinam de attritione, quæ cum sit actus existentis in peccato mortali: sufficiens est tamen cum Sacramento ad iustificationem peccatoris; ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 4. & can. 5. vide antedicta in lib. 5. cap. 6. sect. 2. Posterius vero eiusdem Caiet. fundamentum tollitur per paulo ante dictum de intentione Pontificis in concedendo indulgentias. Nam ex eo patet eam esse aliam, quam Caietanus putat significari per verba illa, vere penitentibus qui visitauerint, &c. Vbi autem de intentione constat, verba non debent nos mouere, quia verba seruire debent intentioni non intentioni verbis.

181. Quartum documentum est quod Nauarrus adhuc habet in cit. notab. 19. num. 16. facultates huius eligendi Confessarium, qui à seruatis absoluat; siue audiendi diuina tempore interdicti; siue sacrificandi in altari portatili extra locum sacrum, siue comedendi oua, aut lacticia in Quadragesima; siue id genus alia, quæ præter indulgentiam conceduntur: non requirere de se statum gratiæ, cum nec seorsum ab indulgentia, concessæ, requirant: nec ita annexæ sint indulgentiæ cum qua conceduntur, quin possint valere illa non acquisita: ut patet de absolutione à seruatis virtute Iubilæi data ei qui proponit præstare omnia quæ ad ipsum lucrandum imponuntur, sed postea negligit illa implere: valida est enim absolutio, si cætera necessaria interuenierint, ut ostendit idem Nauarr. in Miscel. 93. de oratione: etiam si iuxta primum documentum, talis non consequatur concessam indulgentiam.

182. Quintum documentum est. Illum qui indulgentiam consequi vult, debere opus impositum per se implere. Huius rationem reddit Nauarr. in Miscel. 14. de Rosario B. Virginis num. 2. quod (argumento cap. Porro De priuilegijs:) indulgentia sit restringenda respectu concedentis, tanquam dispensantis bona aliena, non veto sua: nec sit extra sui tenoris metas extendenda: sicut extenditur data facientibus aliquod opus: intelligendo per facientes tam eos qui vere, per seque faciunt: quam eos qui fictè, id est, non ipsi sed aliis nomine ipsorum operantibus. Quare videm ex Abulensi haberi in comm. de indulg. notab. 31. nu. 33. parum prudenter faciunt, qui alios mittunt pro se ad loca, vbi lucrandæ sunt indulgentiæ; quia etsi tale quid possit prodesse ad aliquod meritum, non tamen ad acquisitionem indulgentiæ: nisi expressum esset in illius concessionis, posse ad eam acquirendam opus perfici per alium: ut cum in quadam bulla confirmationis contra-ritæ Rosarii B. Virginis, quam idem refert in Miscel. 4. de eodem Rosario, contrafratribus qui recitauerint per se vel per alium Beatæ Mariæ Virginis Rosarium, conceditur quadraginta dierum indulgentia.

183. Aduerte autem ex eodem in memorato notab. 19. nu. 6. cum ad indulgentiam querendam opus iniunctum potest per alium fieri non esse necessarium ut faciens sit in statu gratiæ, dummodo is pro quo fit, in illo sit: sicut meritum elemosinæ non impeditur ex eo quod detur per manum mali ministri.

184. Sextum est. Implendum esse opus iuxta formam in concessione indulgentiæ præscriptam: quia, ut habitum est antea, nisi totum illud quod indulgens ad querendam indulgentiam requirit, impleatur; nec illa nec illius pars acquiritur. Vnde Nauarr. in Miscel. 92. de orat. disputans an ad lucrandam indulgentiam quæ frequenter datur in forma Iubilæi, contritis & confessis: qui quarta & sexta festis

& Sabbatho ieiunauerint, iisdemque diebus deuote orauerint, & elemosynam si possint, iuxta suam deuotionem largiti fuerint. An inquam ad satisfaciendum intentioni indulgentis sufficere possit, quod vno solo die tantum orent aut tantum elemosynam dent quantum tribus diebus deberent. Resoluit non posse sufficere, cum aliis de causis; tum quia forma confessionis, cuius seruandum est prescriptum, continet vt tribus diebus fiant orationes, & dentur elemosynae.

Quoniam, vt idem sub finem eiusdem Miscellanei admonet, probabile est eum qui per ignorantiam, obliuionem, vel inaduertentiam excusabilem absque alia culpa vel negligentia orare, elemosynam facere omittit vsque ad diem Sabbathi; si tunc faceret orationem & elemosynam notabiliter maiorem ea quam tribus diebus facere tenebatur: ex quadam aequitate, & ex tacita indulgentis intentione, indulgentiam ipsam acquirere; cum id quod culpa caret in damnatum vocari non conueniat. *ex cap. 2. De constitutionibus* Receptumque sit, addit idem Nauarr. pro tacite statuto habendum esse id, quod verum iuxta statutum fuisset si ad statuendum fuisset. Dubitandum vero non sit quin Papa pro sua pietate, & aequalitate, de hoc casu si interrogaretur id responderet quod dictum est.

Quo etiam fundamento niti potest traditum ab eodem Nauarr. in sequent. *Miscel. 94.* Si in forma concessionis Iubilaei, is ab elemosyna facienda excusetur, qui ob egestatem facere non potest: probabiliter quoque (praesertim cum de similibus idem sit iudicium, *ex cap. Dudum 2. de electione* excusari a ieiunio operatum illum, qui ob iustam necessitatem alendi ac sustentandi se vel familiam, cui tenetur de victu providere, omisit ieiunare diebus in eadem forma prescriptis: si quidem faciat caetera, & hoc licet quae eorum ad ieiuniorum loco Consecratus ei iniunxerit.

Aduerte obiter *ex sequent. Miscel. 96.* quae iniunguntur non non praecipiendo, sed exhortando vt fiant ad lucrandam indulgentiam: quia de consilio tantum faciendae sunt, non impeditur licitationem si omittantur. Sic ibidem ille resoluit non fuisse necessarium interesse supplicationibus ad quas Gregor. XIII. inuitauit, concedens indulgentiam in forma Iubilaei ad implorandum auxilium diuinum pro feli successe belli Flandrici, ad fidei Catholicae augmentum & totius Ecclesiae vtilitatem.

Septimum documentum ex eodem Nauarr. in comment. de indulgent. notab. 31. num. 34. & 35. est indulgentiam quae conceditur danti vel facienti aliquid indeterminatum (vt auxilium praebenti, vel oranti) acquiri ab eo qui datur vel facit, prout suae personae congruit; nempe a paupere quidem parum dante, a diuite vero dante multum. Concessam autem danti vel facienti aliquid determinatum illud ipsum esse omnino obediendum ad acquirendam indulgentiam iuxta ante tractatum primum documentum. Addit Nauarr. secundum communem opinionem non referre ad indulgentiam acquirendam, licet referat ad plus merendum, an opus impositum impleatur cum magno labore, an cum paruo: quia indulgentia seu relaxatio poenae peccatis nostris debita non requirit proportionem cum labore a nobis suscepto, sed cum meritis Christi & Sanctorum quae in ea dispensantur. Quae doctrina est D. Thomae posita in Supplemento tertiae partis quae. 25. a. 1. ubi in responsione ad 4. argumentum ex ea inseruit Clericos & alios vicinos Ecclesiae, in qua concessa est indulgentia; eam aequae acquirere, ac alios a longe venientes.

Octauum documentum est, de quo ipse Nauarr. in eodem comment. notab. 32. num. 45. Eum qui opus impositum implet peccans seu venialiter seu mortaliter, non acquirere indulgentiam, si illud in quo peccat, ad ipsam operis executionem pertinet tanquam accidens morale, seu tanquam circumstantia: quae cum sic indebita, reddit eam moraliter malam. Nam quae ad acquirendam indulgentiam, vt habitum est antea in explicatione tertij documenti, requiritur vt opus impositum, fiat bene moraliter. Acquirere autem, si illud in quo peccat, nihil ad ipsam operis impositi executionem moraliter pertinet; quia id non impedit quominus ipsum moraliter bene fiat. Nec enim dicendum est elemosynam non esse bonam moraliter ex eo, quod detur ab eo qui cum altero inimicitias exercet; & sic de caeteris. Quae quacumque ratione fiant ab

existente in peccato mortali; esse vere peccata, quicumque dixerit, haereseos condemnatur per *Can. 7. Concilij Trident. sess. 6.*

Sic ergo, inquit Nauarr. is qui visitationem Ecclesiarum propter quam datur indulgentia facit ob vanam gloriam: aut nimio risu, vel colloquij vanis vacando, vel tempore indecenti, vel habitu, aut comitatu suae personae non conuenienti, aut cum aliquo aliorum iusto scandalo, non lucratur indulgentiam: quia talis executio operis, mala est ex circumstantia temporis, vel ex circumstantia personae agentis. Is autem qui facit eandem visitationem bono fine, bono modo, ac tempore opportuno: sed ea durante peccet: verbi gratia, concupiscendo aliquam vindictam, aut desiderando vanam gloriam aliquibus aliis suis actibus, lucratur indulgentiam, si adsint caetera ad id necessaria. Cum autem fieri possit vt vna pars eiusdem actus sit mala, & altera pars bona; vt cum quis in Ecclesiam ire incipit ob vanam gloriam: & postea mente ea mutata persequitur, & finititer ad gloriam Dei: addit Nauarr. opus quod maiori ex parte bene fit moraliter, licet aliqua ex parte malum sit, valere ad consequendam indulgentiam, pro qua ipsum impositum; & ita satisfacere eum in supra dicta visitatione, qui modestè & deuote ingrederetur, precareretur, & egrederetur Ecclesiam: quantumcumque ad eam veniendo se immodestè gesserit.

Nonum documentum, ex his quae Nauarr. disputat atque definit in notab. 34. de indulgent. tale statui potest. Quod indulgentiae acquisitio extendatur non modo ad peccata commissa ante concessionem absolute factam, sed etiam ad commissa post illam. Hoc patet ex vtu concedendi indulgentias perpetuas, per quem Ecclesia falleret, si indulgentia non posset ad peccata per illam concessam commissa extendi. Nam declarari non posset quo modo ipsae perpetuae prodessent iis etiam, qui nati non erant quo tempore concedebantur. Neque obstat, inquit Nauarr. num. 4. quod indulgentiae concessio sit restrictè interpretanda: quoniam restrictio ea intelligitur quoad indulgentiae concessae quantitatem & durationem: non autem quoad personas & peccata pro quibus concessa est. Hoc enim posteriore respectu, non possunt sicut illo priore, vrgeri incommoda magis administrationis bonorum alienorum: cum Christus suarum satisfactionum thesaurum reliquerit Ecclesiae indifferenter pro omnibus suis membris vniuersis, qui satisfactione indigerent pro quibuscumque suis peccatis.

Procedere autem hoc documentum quantumcumque peccauerit quis, cum certa spe consequendae indulgentiae concessae; Nauarr. in sequent. num. 6. ostendit ex eo, quod peccare cum certa spe veniae minus malum sit, quam peccare ea non concepta, vt hinc patet, quia illud, minus quam hoc, accedit ad dispensationem quae malam est maximum. Quare si peccans non concepta spe veniae consequenda per indulgentiam, potest hanc consequi, poterit quoque peccans dicta spe concepta. Nec propterea dicendum est, scandalum seu occasionem peccandi preberi per indulgentiam; quia hae non datur, vt spe illius consequenda peccetur: sed vt miserè lapsi in peccatum misericorditer subueniatur. Ex quo misericordiae actu, quod quis occasionem peccandi accipiat, illius malitiae, non indulgentiae tribuendum est; sicut legi quae Clerici à iurisdictione laica eximuntur, non tribuitur quod alii qui ex eius iudicia impunitatis, graua interdum crimina committant. Nec Sacramento poenitentiae, quod plerique Christiani peccant spe veniae per illud obtinenda.

Habet etiam in sequenti num. 7. Nauarr. quod est observatione dignum, & maxime bonitatem diuinam commendanda: remissionem peccatorum anteriorum iam acquisitam per indulgentiam, non amitti ob frequentem lapsum in peccatum morale, quia vt culpa, sic poena peccati semel ablata & extincta, non potest renouari: quia diuina clementia peccata dimissa, in vltionem vltius redire non patitur vt habetur in cap. finali, De poenitent. distinct. 4.

QVÆSTIO V.

Quinam sint capaces indulgentiæ acquirendæ.

192. **H**uius difficultatis determinatio habetur ex Bulla Leonis decimi de indulgentiis edita anno Domini 1518. per illud quod in ea dicitur: Romanum Pontificem Petri clauigeri successorem & Christi in terris Vicarium, potestate clauium posse pro rationabilibus causis indulgentias concedere fidelibus, qui charitate iungente membra sunt Christi: siue in hac vita sint, siue in purgatorio. Inde enim patet indulgentiæ capaces esse tantum eos, qui sunt in statu gratiæ, & pro peccatis suis quoad culpam remissis, manent in foro Dei debitoribus peccati, hic vel in purgatorio luendæ. Ratio est quia cum talis poena impediatur ingressum in regnum cælorum, relaxatio illius necessariò pertinet ad clauas, quas D. Petrus, & successoribus ipsius traditas esse constat ex verbis Christi. *Mat. 16.* Tibi dabo clauas regni cælorum, quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solueris super terram erit solutum & in cælis. Neque eadem poena obnoxij inueniantur beati, vti certum est: neque existentes in statu peccati mortalis seu vni seu mortui, perseverante in eis reatu poenæ æternæ. Inueniantur autem obnoxij aliqui, tam ex his fidelibus qui vita functi iam sunt, quàm ex ijs qui adhuc superstitibus sunt: nimirum quibus remissione culpæ suæ mortalis, æterna poena mutata est in temporalem quam nondum persoluerunt integram. Vnde consequenter fit vt inueniantur capaces indulgentiæ, quàm illa ipsa poena tanquam impedimentum ingressus in regnum cælorum, tollatur dictarum clauium virtute.

Neque quoad vita functos obstat illud, *super terram*: quia non est referendum ad eum qui soluitur, quasi esse debeat super terram; sicut nec illud, *in cælis*, ad eundem referendum est, quasi debeat esse in cælis: sed referri debet ad illam qui soluitur, vt sensus sit, Quod tu super terram existens solueris: id ipsum Deus existens in cælo pariter soluet. Quo modo eum locum S. Gregor. in *lib. 2. Dialog. cap. 23.* intellexit: cum inde confirmauit S. benedictum adhuc in terris degentem potuisse soluere duas sanctimoniales vias à functis. Cur autem ex vita functis solij qui in Purgatorio detinentur indulgentiæ capaces esse censentur, ratio in promptu est; nempe, quod illi Ecclesiæ militanti, ex cuius thesauro indulgentiæ depromitur, coniuncti sint charitatis vinculo indigentique ipsius auxilio; quod sicut eis præstari potest per singularum personarum pia opera, ex *cap. Anima & cap. Tempus 13. quest. 2.* poterit etiam per dispensationem communis thesauri, qui multo abundantior est meritis. Cæteri autem vel non indigent tali auxilio, vt qui beati à vita fruuntur, iuxta *cap. Cum Marthe, De celebr. Miss. & citatum cap. Tempus* vel carent charitate per quam sint viua Christi membra, vt pueri in limbo detenti ob peccatum originale: & multo magis æternis suppliciiis ob alia mortalia peccata additi: quos non posse iuari, habetur ex *cap. in presenti & cap. Pro obeunibus in cit. quest. 2.* Licet autem detenti in purgatorio, vt pote vitam iam functi, non spectent absolute ad Ecclesiæ forum: respectu tamen peccatorum quæ in hoc mundo commiserunt, censentur ad illud spectare sufficienter ad relaxandam temporalem poenam iisdem peccatis, culpâ remissâ, debitam, vt declaratur similitudine: quia is qui in ciuitate aliqua diu mansit, posteaquam in aliam migravit, ad prioris forum spectat, quantum sufficit ad hoc, vt peccata quæ in eadem priore commisit, si ea sint ibi legitime remissa, non possit iuste pro illis in posteriore ciuitate puniri.

193. Aduerte autem quod Nauarr. notat in *comment. de indulgent. notab. 22. num. 4.* (& esse commune Theolog. & Canonist. sententiam tangit Suarez *tom. 4. disput. 55. sect. 3. num. 9.*) inferiorem Papam non posse ad mortuos indulgentiam extendere. Et probatur: tum quia nunquam id videtur hæcenus factum: tum quia de Papa, an id possit non parum dubitatum aliquando fuit; quæ indicio sunt non posse probabiliter asseuerari, quod ipsi inferiores prælati valeant pro defunctis indulgentiam concedere: præsertim cum potestas ipsorum concedendi indulgentias sic restricta sit in *cap. Cum ex eo: de penitent. & remiss.* vt non valeant eas concedere nisi subditis: de quorum numero non sunt defuncti; ne quidem ij qui ad ipsorum diocesim viui pertinuerunt: ideoque non possunt

magis eos iuare quam viuos pertinentes ad aliam diocesim.

Porro inter omnes conuenit, *teste eodem Nauarr. in sequent. num. 10.* quod indulgentiæ à Papa concessa detentis in Purgatorio, illis proficit per modum suffragij: quod est, vt idem interpretatur *ibidem numer. 14.* ipsos per eam eodem modo, quo per pia viuorum opera, iuari auxiliumque accipere ad suam liberationem. Cum autem triplex sit modus ferendi auxilium defunctis per pia opera (quod ille *numero 15.* subiungit ex Caetano) vnus de congruo tantum dictam liberationem illis promerendo: alter eam impetrando precibus; & tertius satisfaciendo pro illis per passionem operum poenaliu: huic tantum positæo similis est modus iuandi mortuos per indulgentiam: quæ cum de se, non meritoria vel impetratoria sit, sed tantum satisfactoria, auxilium quod per illam præbetur censetur tantum esse per modum satisfactorij; non autem per modum meritorij vel impetratorij. Propterea igitur indulgentiæ dicitur per modum suffragij concedi mortuis, quod idem in *numero 21.* habet quia conceditur vt proficit ipsi eodem modo quo viuorum suffragia quatenus satisfactoria, profunt ipsi: nempe satisfaciendo pro temporaliibus poenis quarum adhuc debitores sunt, sumpto pretio ex thesauro satisfactionum Christi, & Sanctorum: cuius dispensatio commissa est Papa: non tantum viuus facienti sed etiam defunctis in Purgatorio detentis. In quos quantumuis non acceperit potestatem Iudicis, qua in eos tanquam in subditos sententiam proferret absolutiõis vel condemnationis; non est tamen negandum quin potestatem acceperit (quod ille addit *numero 22.* per indulgentiam iuandi ipsos ad eum modum quo cognati & amici per sua suffragia satisfactoria eosdem iuant: quia in foro animarum separatarum sicut & in foro adhuc degentium in corpore, diuina voluntate acceptantur satisfactoriæ aliorum pro aliis quibus applicantur per intentionem satisfaciendæ, aut sufficientem Superioris auctoritatem. Quia in re quod speculatiua sit, non immorabimur sed transibimus ad quæ Nauarr. ipse subiungit, obseruatione digna pro præxi.

Primum est in *n. 29.* Indulgentiam tunc demum pro defuncto, cum ad hunc per concessionis formam, illa extenditur, & ab aliquo ex viuus, nomine ipsius perficitur opus piuum, propter quod illa conceditur. Tale enim opus imponitur viuus, non autem defunctis, quibus sine speciali reuocatione innotescere non potest impostum.

Secundum est in *numero 30.* Non referre an viuus qui supradictum opus facit, sit in statu gratiæ, vel in statu peccati mortalis. Nam quamuis secundum receptam Paludani sententiam in *4. distict. 45. quest. art. 1. concl. 3. vers. 3.* malus non modo pro se, sed neque pro alio possit principaliter satisfacere: potest tamen ministerialiter satisfacere pro alio existente in statu gratiæ, cuius mandato facit elemosinam, vel aliud quod aliud opus bonum. Quare etiam si malus sit ille qui pro existente in purgatorio, qui est in statu gratiæ, implet opus propter quod ei concessa est indulgentia, non impeditur huius acquisitio: quæ non consistit in eo quod is qui opus implet satisfaciatur pro defuncto, sed in eo quod Papa ob tale opus impletum, ex Ecclesiæ thesauro impertat tali defuncto satisfactiõnes Christi, & Sanctorum superabundantes.

Tertium est, Defuncto ob ea quæ dum viueret, fecit digna indulgentiæ, posse à Papa indulgentiam ipsam concedi. In cuius confirmationem Nauarr. adfert in *sequent. num. 33.* quod aliqui Summi Pontifices tradantur vsi tali potestate erga nonnullos, qui mortem obierant; de Sede Apostolica bene meriti iustumque sit vt eiusdem Pontificis acta quoad eius fieri potest, defendamus: argumento *cap. 1. distict. 20.* Sicque obijciatur non dari indulgentiam mortuo, nisi ob opus factum à viuo. Respondet Nauarr. *ibidem num. 34.* ad quidem verum esse, sed illum ipsum cui mortuo indulgentia conceditur, fecisse dum viueret opus propter quod conceditur.

Quartum est: omnia quæ viuentibus necessaria sunt ad indulgentiam acquirendam, esse quoque necessaria mortuis: atque sic vt non potest Papa prohibere indulgentiam concedere viuentibus, sed iusta tantum de causa: ita nec mortuis.

Quod

Quod notans idem Nauar. in seq. num. 37. addit inde con-
sequens esse quod ex D. Thoma in 4. distict. 45. communiter
admittitur, non posse Papam prohibito euacuare purgato-
rium animabus in eo deuentis.

197. Quinque est, vtilissimum esse persuadere aegrotum mori-
turo, vt concipiat animum Deo satisfaciendi pro suis peccatis
in hoc saeculo, si vita ei superfit: quoniam in praec. q. 3. ostē-
sum est tanquam tutius & rationabilius tenendum esse cum
Caeter. quod indulgentia ei soli proficit, qui tantam poeniten-
tiam quanta sufficit ad delendam poenam quae indulgetur
acceperit iniunctam a Confessario, vel non iniunctam pro-
posuit in hac vita facere.

198. Sextam est, quod adhuc habet ibid. Nauar. numero 5. merito
fieri suffragia pro defunctis postquam vel in articulo mortis
vel post mortem quaesita fuerit indulgentia plenaria: tum
quia fieri potest vt viuens non habeat iustum & sufficientem
propositum satisfaciendi pro tota poena Purgatorij, relaxan-
da per ipsam indulgentiam: quod propositum praediximus
secundum probabiliorē sententiam, necessarium esse ad
acquirendam indulgentiam: tum quia ex dictis in praec. 6. 13.
sect. 2. plenaria indulgentia non tollit omnem poenam in pur-
gatorio luendam: imò nec plenior, sed sola plenissima: tum
quia multorum sententia est quam Nauar. sequitur in praec. no-
tab. 15. quod indulgentia plenissima non liberet plenissime,
nisi causa ob quam conceditur sit ad id sufficiens: de qua re
non potest satis nobis constare. Nec obstat quod sententia
contraria videatur probabilior: quia cum ipsa altera suam ali-
quam probabilitatem habeat, expedit facere, qua noceat ne-
queunt etiam si forte nihil profuerit: tum demum, prout ex Ger-
briete Nauar. addit, quod talia suffragia fieri possint in gratia
actionem, sicut & illa quae fiunt pro puero recens baptizato
& mortuo, nihil habente expiandum. Itemque ad gratificandam
ipsis defunctis qui plurimum gaudent amicis suis tam
pia opera pro se agentes Deo gratiores fieri, & Deum hono-
rare, aliasque animas Purgatorij iuuare. Ita que peccatus habet
verè Christianum, non tantum liberet suis vita functis ac-
quiret indulgentiam per quam celerius ab horrendis Purga-
torij poenis liberentur: sed etiam suffragia praestabit quibus
etsi forte non indigeant, per ea tamen accrescat illis gaudij
quoddam accidentale, eo nomine, quod causa ipsorum: & ani-
mae aliorum defunctorum iuuentur, & diuina maiestas hono-
retur; taliaque praestantes reddantur Deo suo gratiores:
quem illi à poenis liberi etiam atque etiam deprecantur, vi-
nos qui sumus in eos benefici, liberet hic à malis, & secum
tandem collocet in caelis.

199. Vnicum dubium restat. An is qui indulgentiam concedit
capax sit illius acquirendae. Hoc Sotus proponens in 4. distict.
21. q. 1. ar. 4. col. penult. pro parte negante adfert, quod confer-
re indulgentias sit actus iurisdictionis in subditum, nempe
possit in seipsum iurisdictionem exercere, vt patet ex eo quod
nemo possit seipsum sacramentaliter absolueret. Pro asser-
tante verò, quam ille sequitur & probabilior est: quod a ratione
alienum prorsus sit; Papam eo quod sit Ecclesiae caput, ex-
cludi ab illo beneficio; quod caeteris communicat: cum
Princeps distribuens bona communia, possit suam portio-
nem sibi accipere tanquam Reipublicae membrum, omnium
etiam potissimum. Quod qui negauerit negare similiber de-
bet, Papam posse gaudere priuilegio, quo dispensauerit cum
tota vrbe in aliquo die ieiunij. Et certe si in onerosis, illo ge-
neralem legem qua imponit aliquld (vt ieiunij vel festi ob-
seruationem) tenetur seruare, si non vt coactua, vt alij. saltem
vt dire ctua iuxta illud Canonizatum in c. Cum omnes. De con-
suet. Patere legem quam tu eris ipse: non est negandum in
favorabilibus ipsum posse participem esse beneficii quod ge-
neraliter confert, si illo sicut caeteri indigeat, vt potest indul-
gentiae beneficio indigere. Ad argumentum autem contra-
rium idem author respondet, neminem posse quidem iuris-
dictionem in seipsum exercere cogendo, sed absolueret se-
ipsum sacramentaliter, cum talis absolutio requirit vt Pae-
nitens se Sacerdoti subiciat cui parere teneatur. Indulgen-
tiam verò non concedi cogendo, sed ad aliquid facientibus cog-
noscendo ex thesaurio Ecclesiae, pretium quo redimant poenas
temporales, quas Deo debent pro suis peccatis. Quod bene-
ficio ita concessum, potest perinde extra Sacramentum ac-
in Sacramento obtineri.

LIBER QVARTVS, ET TOTIVS OPERIS OCTAVVS, DE SACRAMENTALI ABSOLVTIONE.

SOLVTIONE.

PRAEFATIO.

ABSOLVERE idem est generaliter, ac expedire aliquem vinculis quibus constrictus tenetur: absolutioq. est ipsa actio ligati liberandi à vinculis: quorum nomine proprie significatur corporea, seu qua corpus ligant: per meta-
phoram vero ex illis sumptam: tum peccata, quibus spiri-
tualiter ligatur humana anima, iuxta illud Prouerb. 5. Iniquitates sua capiunt impium, & funibus peccatorum suorum constringitur: tum censura Ecclesiastica, quibus Ecclesia spiritualiter constringit peccatores ad ipsorum correctionem & emendationem. Pro quo duplici spiritualium vinculorum genere, duplex distinguitur absolutio spiri-
talis: una à peccatis, & altera à censuris: quae sunt excommunicatio, suspensio & interdictum. De illa, quae communiter dicitur Sacramentalis, propositum nobis est hoc loco dicere: atque eam cum Caetano in summula, spectare primò secundum se absolute. Deinde in ordine ad Confessarium illam conferentem. Tertio, in ordine ad Penitentem, illam recipientem: & sic primum huius libri caput erit de Sacramentali absolute secundum se. Secundum de ea in ordine ad Confessarium. Tertium de eadem in ordine ad Penitentem: quibus aliquot addenda sunt de absolute à casibus reseruat, quae peculiarem habet difficultatem: tam quoad potestatem absoluentis, quam quoad executionem eiusdem potestatis. Ad quam minuentiam, quartum caput addetur de potestate absoluentis à reseruat. Quintum, de commissione eiusdem potestatis. Sextum, de illius executione: & Septimum, de eiusdem executionis effectu.

CAPVT I.

De absolute Sacramentali secundum se absolute.

SVMMARIVM.

- 1 Absolutio Sacramentalis, actus est iudicialis, & Sacramenti Penitentiae forma.
- 2 Essentia illius tota consistit in verbis Absolute, ab eiusdem Sacramenti ministro prolatis, cum debita intentione.
- 3 Peccatum est, eadem verba in Sacramenti administratione mutare in alia, eiusdem etiam sensus, & sufficientia ad persiciendum Sacramentum.
- 4 Cum qua intentione proferri debeant.
- 5 Quatenus sint Sacramenti forma.
- 6 Nec licet, nec valet absolutio Sacramentalis data sub conditione de futuro.
- 7 Quando liceat data sub conditione de praeterito.
- 8 Quando data sub conditione de praesenti, etiam si illicita, valet.
- 9 Duo casus in quibus sic data potest licita esse.
- 10 Bis super eadem confessione dari non potest: super ipsa autem peccatis, iterata eorum confessione, potest.
- 11 Absolutio per aliquod tempus differri potest post factam confessionem, & impostam satisfactionem.